Міністерство освіти і науки України

Мукачівський державний університет

Департамент економічного та регіонального розвитку,
торгівлі, залучення інвестицій, забезпечення виконання
державних програм та контролю за їх виконанням Закарпатської ОДА

Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)

Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)

Пряшівський університет (Словаччина)

Ніредьгазький Університет (Угорщина)

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Департамент економічного та регіонального розвитку,
торгівлі, залучення інвестицій, забезпечення виконання
державних програм та контролю за їх виконанням Закарпатської ОДА
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції

Тези доповідей

Міжнародної науково-практичної конференції

29 жовтня 2021 року

Мукачево 2021

УДК 338.486:91(477:4)(043.2)
М 58

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 4 від 18 листопада 2021 р.)
Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мукачівського державного університету (протокол № 8 від 25 листопада 2021 р.)

Відповідальний за випуск – доктор географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Смочко Н.М. – д.геогр.н., доц.; Папп В.В. – д.е.н., проф., Медвідь Л.І. – к.е.н., ст. викл.; П'ятка Н.С. – к.е.н., ст. викл.; Кампов Н.С. – ст. викл.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні аспекти суспільно-географічного розвитку туристичної галузі у контексті інтегрування України в європейський економічний простір.

М 58

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021.– 122 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей. Погляди редколегії не завжди збігаються з позиціями авторів

© Мукачівський державний університет, 2021

селищах було багато підприємств громадського харчування, в горах було прокладено та обладнано різноманітні туристичні та екскурсійні маршрути, що знайомили з мальовничими скелями, ущелинами, водоспадами, гірськими озерами (о. Ріца, о. Блакитне) і т.д. Після початку конфлікту більшість туристичних і рекреаційних закладів було закрито внаслідок стрімкого зменшення, а фактично припинення туристичного потоку. Конфлікт триває майже 30 років, туристична галузь Абхазії досі не оговталась.

Можна зазначити, що суспільно-політичні форс-мажорні події, нажаль, трапляються з певною регулярністю практично по всьому світу. Залежно від їх характеру і масштабу вони можуть спричиняти катастрофічні наслідки, руйнувати туристичну інфраструктуру, унеможливлювати або стримувати на певний час надання туристичних послуг.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про торгово-промислові палати в Україні» від 01 січня 2016 року № 671/97-ВР. Редакція від 17.03.2020 р. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%B2%D1%80#Text

УДК 338.483.1:330.34

Молнар-Бабіля Д.І., Лужанська Т.Ю.
Мукачівський державний університет
м. Мукачево
djesssash@gmail.com

МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК СИСТЕМА ПРОГНОЗУВАННЯ СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Прогнозування перспектив розвитку певного явища є однією з функцій системи моніторингових досліджень. Усі прогнози мають ймовірнісний характер і ґрунтуються на даних про стан навколишнього природного середовища на певний момент часу і в минулому. Отримують ці дані завдяки дослідженням, спрямованим на виявлення закономірностей природних процесів, поширення, міграції та перетворення у навколишньому природному середовищі забруднюючих речовин та їх впливу на організми.

Моніторингові дослідження в системі прогнозування дають змогу визначити можливі збитки, спричинені природними й антропогенними діями, з’ясувати оптимальні умови людської діяльності, додаткові природні можливості, якими може скористатися людина. У системі моніторингових досліджень найчастіше використовують такі методи прогнозування:

1) *Метод експертного оцінювання.* Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об’єкта через опитування експертів у певній сфері діяльності. Саме оцінки експертів суттєво підвищують надійність прогнозів, отриманих за допомогою інших методів прогнозування.

2) *Метод екстраполяції* (поширення висновків, отриманих унаслідок спостереження за однією частиною явища, на іншу частину) та *метод інтерполяції* (встановлення проміжних значень об’єкта на основі деяких відомих його значень). Ефективність даних методів проявляється при короткостроковому прогнозуванні стосовно об’єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ці методи ґрунтуються на вивченні кількісних та якісних параметрів досліджуваного об’єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді.

3) *Метод моделювання*. Даний метод полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або опосередкованими даними про масштаби та напрями змін [1].

Особливістю системи прогнозування стану навколишнього природного середовища полягає в тому, що у більшості випадків доводиться оперувати ймовірнісними та випадковими складовими розвитку процесів. Це зумовлює необхідність постійного уточнення інформаційної системи, оптимізації системи спостережень і т.п.

Державний контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюють місцеві органи влади, природоохоронні та інші спеціально уповноважені державні органи. Завдання контролю полягають у забезпеченні додержання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища усіма державними органами, підприємствами та організаціями, незалежно від форм власності і підпорядкування, а також громадянами.

Державному контролю підлягають використання й охорона земель, надр, поверхневих і підземних вод, атмосферного повітря, лісів та іншої рослинності, тваринного світу, морського середовища та природних ресурсів територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони держави, природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні, стан навколишнього природного середовища [2].

Державний моніторинг навколишнього природного середовища здійснюють Мінекобезпеки, Національне космічне агентство, Міністерство охорони здоров'я, Мінсільгосппрод, Мінлісгосп, Держкомгідромет, Держкомводгосп, Держкомгеології, Держкомзем, Держжитлокомунгосп та їхні

органи на місцях. Науково-методичне забезпечення системи державного моніторингу навколишнього природного середовища включає в себе комплекс науково-дослідних, проектних і конструкторських робіт, спрямованих на розробку і впровадження нових засобів спостереження, збирання, накопичення, передавання і збереження інформації про стан навколишнього природного середовища; розробку методичних рекомендацій щодо здійснення аналізу та узагальнення інформації; розробку прогнозування змін стану навколишнього природного середовища, методів математичного моделювання, статистичної обробки інформації, систем управління базами даних та інших видів комп'ютерного накопичення і узагальнення інформації; розробку стандартів та інших нормативних документів, що регламентують функціонування системи державного моніторингу.

Експерти відзначають, що економіка України часто використовує наявні водні ресурси неефективно, сприяючи їх надмірному забрудненню, тому доступність чистої питної води стала основною проблемою всіх регіонів України. Загальні запаси води в Україні складають 97,3 км^3 (у маловодні роки – 66 км^3). Загальне водокористування зросло до 37 км^3, а безповоротне – до 17 км^3. Щороку у водоймища потрапляє 5 млн. тонн солей і 190 млн. кубометрів стоків від тваринницьких комплексів. Майже половина мінеральних добрив і отрутохімікатів змивається з полів у ріки. Найбільшими споживачами води залишаються: промисловість – 5989 млн. м^3, сільське господарство – 2976 млн. м^3 та житлово-комунальне господарство – 3112 млн. м^3. Використання води для промислових потреб зменшується внаслідок загального скорочення промислового виробництва в Україні. Рівень очистки води надзвичайно низький. Існуючі очисні споруди навіть при біологічній очистці вилучають лише 10-40 % неорганічних речовин (40 % азоту, 30 % фосфору, 20 % калію) і практично не вилучають солі важких металів. Дефіцит прісних вод потребує реалізацію комплексу заходів щодо їх раціонального використання та всебічного збереження [3].

У зв’язку з інтенсифікацією землеробства переважно на основі не завжди достатньо обґрунтованих методів водної та хімічної меліорації помітно погіршився баланс гумусу, особливо в чорноземах, зросла концентрація шкідливих хімічних речовин, збільшилась засоленість і кислотність ґрунтів, порушився їх повітряний і водний режим. Відомі високою природною родючістю українські чорноземи через їх неадекватне відновлення характеризуються зменшенням потужності гумусового горизонту, різким зниженням вмісту гумусу і погіршенням його фізико-хімічних характеристик, у першу чергу - структури. Без застосування необхідних запобіжних заходів може і далі порушуватися їх природний стан та знижуватися родючість, зменшуватися вміст гумусу.

В Україні мають місце високі рівні забруднення хлорорганічними

препаратами (близько 4,5 млн. га). Особливу небезпеку для людини мають такі мутогени, як пестициди, які є високотоксичними і стійкими. Забруднюють ґрунти техногенні викиди, особливо в промислове розвинутих районах з переважанням виробництв, що різко негативно впливають на навколишнє природне середовище.

Українці вважають екологічні проблеми одною з головних загроз для країни. Про це заявили 26% учасників опитування "Захист довкілля в громадській думці українців". Дослідження провів восени 2021 року фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва в усіх регіонах України окрім Криму та окупованих територій Луганської та Донецької областей. В опитуванні взяли участь понад 2 тисячі респондентів віком від 18 років.

Список використаних джерел:

1. Загородній Ю.В. Войтенко В.В. Моделі та методи екологічного моделювання / Навчально-методичний посібник /. – Житомир, ЖІТІ, 2000. – 109 с.

2. Лаврик В.І. Моделювання і прогнозування стану довкілля: Підручник. – К.: Вид. дім “Академія”, 2010. – 400 с.

3. http://ridna-ukraina.com.ua/kievturaleksa/

УДК:338.486.1:005.57

Пасєка С.Р., Бондаренко А.Ю.
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси
bondarenko.anastasiia417@vu.cdu.edu.ua

РОЗВИТОК КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

На сьогодні одним із важливих напрямів розвитку сучасної туристичної діяльності в Україні є культурно - пізнавальний туризм. Цей вид туризму є унікальним, оскільки сприяє розширенню світобачення та окультурення людини. Україна багата на власні туристичні ресурси і тому культурно-пізнавальний вид туризму може забезпечити конкурентні переваги для регіонального та загальнодержавного прогресу, сприяти розвитку туристичних потоків, підвищенню економічних показників країни, а також зростанню ВВП.

Культурно-пізнавальний туризм може розглядатися як специфічний сектор в туристичній сфері, який можна окреслити трьома ознаками. По-перше, відносно туриста – це придбання нового досвіду і вражень для задоволення культурних потреб. По-друге – це вид попиту туристів в культурно-пізнавальному туризмі через мотивацію туристів, які залученні до культурного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/